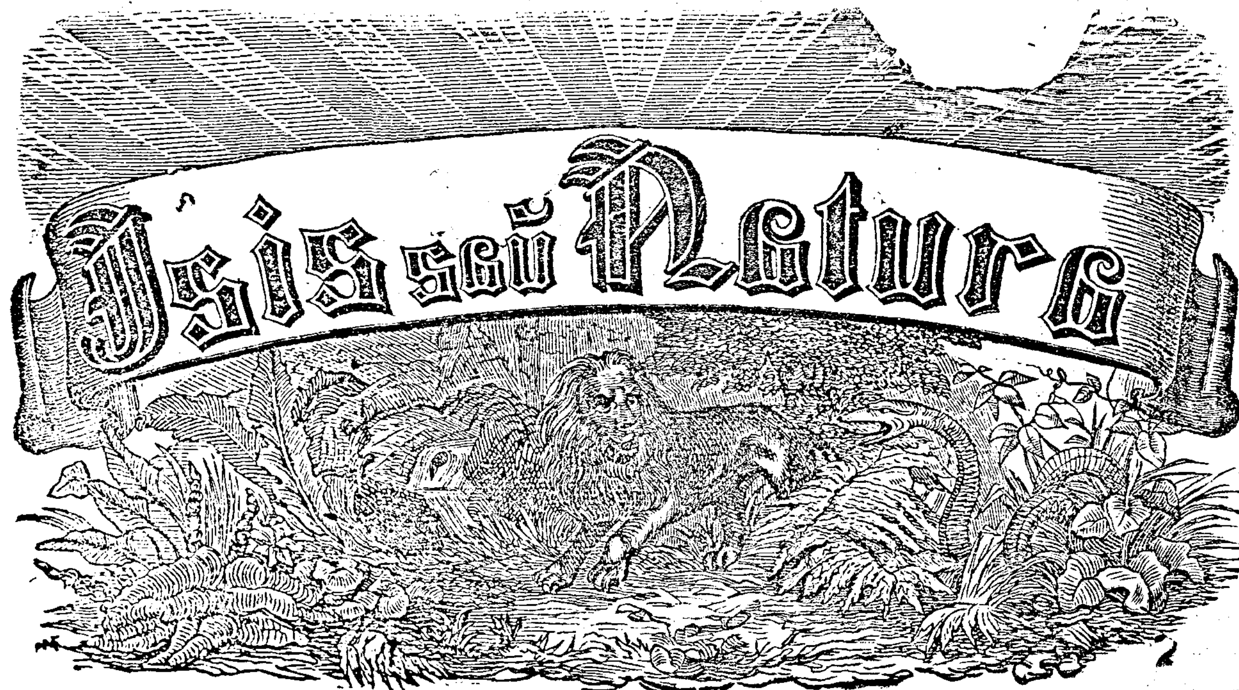

JURNAL

ПЕNТРȢ РĘSПÎNDIРЕА ШТIINЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШI ЕSАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ

Редiцеатȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 29. (Аnȣлȣ алȣ паtрȣлеа) Бȣкȣрештї 8 Авгȣst, 1859.

Конpindерeа: Ideї пеntрȣ реформа sistемȣлȣї instрȣкцiȣнеї пȣблiче ла поï — Desпре мъсȣрiле аntiче — Пасърeа Pinguin din Пatагоnia.— Stiклa tonitoаре іn апъ.— Пештii електрiчï.— Комȣнiкацiȣнї sчiеntifiче мiчї.

Ideї пеntрȣ реформа sistемȣлȣї instрȣкцiȣнеї пȣблiче ла поï.

(Ȣрмаре.)

Арȣ fi dарȣ ла поï d'о маре нечеsitate ка съ se прокламеze din партеа Ефорiеï, ка шi din партеа гȣверпȣлȣї, прiнчiпȣлȣ *snitȣцеї stȣdiȣлȣї цimпаziалȣ.* Adeкъ din партеа Ефорiеï съ se întокмеаскъ ȣпȣ *sistемȣ*, ка обiектеле stȣdiȣлȣї цimпаziлȣ съ se îмпарцъ градȣалементȣ шi прогреsiвȣ în тоате класеле цimпаziале, astȣ-фелȣ ка елевȣлȣ съ аïбъ în fie-каре апȣ пȣмаï 4—5 лекцiȣнї. Аша ва ȣрма doï, треï anї кȣ ачеsta паtрȣ, чiнчï обжекtе; în алцї doï, треï anї ва fi окȣпатȣ кȣ алте паtрȣ, чiнчï обжекtе шi лекцiȣнї шi аша мереȣ; astȣ-фелȣ къ терминîndȣ цimпаziȣлȣ, ва паркȣра тоатъ sфера обiектелорȣ але stȣdiȣлȣї ȣпȣ dȣпе алtȣ, кȣ sistемȣ, кȣ odinъ шi фъръ osteneалъ шi înкъркаре. Апоï din партеа гȣверпȣлȣї, съ se прокламеze къ пȣмаï ачеï tinерï каре ворȣ авеа în мînъ о diплoмъ de *Baccalauriat* къ аȣ терминатȣ totȣ цimпаziȣлȣ пȣмаï ачеiа ворȣ fi adminшï ка кандинацї пеntрȣ фȣнкцiȣнiле statȣлȣї.

Ка съ еsплiкъмȣ маï бiне ideiле поаstре аsȣпра stȣdiȣлȣї прогреsiвȣ în instрȣкцiȣнеа цimпаziалъ, требȣе съ паintъмȣ маï пainte челе ȣрмътоаре:

Sкоалеле цimпаziале s'аȣ fondатȣ în Еȣропа ла ȣпȣ timпȣ кîndȣ нiчï ȣпа din лiмбеле ворбiтоаре în Еȣропа п'а ажȣпsȣ ла градȣлȣ кȣлtȣреï ка съ поатъ *sерві* dрепtȣ лiмба шtiinцiфiкъ шi

лiterapъ. În ачeste timпȣрĭ, лimба латinъ ера лimба saванцiлорȣ. Ȣнȣ omȣ каре ворбеа бine шi скриеа бiнiшорȣ латineшte, ера прiвitȣ ка ȣнȣ mape înвъцatȣ тъкарȣ къ нȣ noseda нiчĭ о ȣртъ de idee despre штiinцеле esakte. În ачeste timпȣрĭ, kadpa instpȣкцiȣнеĭ цimnaziaле ера foapte търцinitъ шi îmбръцiша нȣmaĭ лimба латinъ, лimба еленъ, чева istopiea ȣнiверсалъ шi maĭ nimikȣ. Пе ȣртъ, în timпȣрiле modepne, kîndȣ din лimбеле ворбitoape maĭ кȣ seamъ tpeĭ (лimба францезъ, цермanъ шi енглезъ) аȣ ажȣнсȣ ла ȣнȣ градȣ de кȣлtȣpъ аша de mape în kîtȣ аȣ debenitȣ depozitele штiinцелорȣ шi але лiteратȣреĭ modepne; de atȣнчĭ, лimба латinъ а пердȣtъ пpestiцiȣлȣ еĭ în лȣmea sanientъ шi de atȣнчĭ dateazъ лȣпta ȣнорȣ педагоцĭ în kontpa stȣdiȣлȣĭ лimбелорȣ antiче, moapte (латinъ шi еленъ) în цimnaziĭ. Нȣ este локȣ съ не întindemȣ aiчĭ asȣпра аргȣmentелорȣ челорȣ че se нȣmeskȣ *класiче* шi каре se лȣптъ пentpȣ konsервареа ачестopȣ лimбĭ în кȣрсȣлȣ цimnaziaлȣ, прекȣmȣ шi asȣпра adверсарiлорȣ еĭ каре черȣ ка ачестȣ stȣdiȣ съ fie maĭ кȣ totȣ skosȣ din kadpeле stȣdiiлорȣ цimnaziaле. Atîtȣ нȣmaĭ пȣtemȣ съ zichemȣ, къ гȣвернеле лȣminate din zioa d'astъzĭ, *аȣ adontatȣ* ȣнȣ sistemȣ [1] mikstȣ; adeкъ а лъsatȣ лimбелорȣ класiче пaptea лорȣ конвенабiлъ în stȣdiiле цimnaziaле, штiindȣ къ фъръ кȣноштinца лiteратȣреĭ класiче, нiчĭ ȣнȣ omȣ нȣ noate съ претinzъ ла ȣнȣ градȣ sȣnepiopȣ de înвъцътȣpъ; къчĭ нiчĭ о лiteратȣpъ modepнъ нȣ noate pamплаsa пе чеа antiкъ, класiкъ каре нȣtpeшte пе omȣ кȣ ideĭ нȣmite humaniora, каре лърцеsk opisontȣлȣ bedepeĭ omȣлȣĭ пînъ ла о позiцiȣне înaлtъ, adeвъpatъ fiлosofiкъ. Ȣнȣ omȣ фъръ лiteратȣра класiкъ, нȣ е admisȣ în Eȣропа а пpiimi о diплоmъ akademiкъ de doktopȣ de леце, de mediчinъ, teoлоцiъ saȣ fiлosofiъ. Dapȣ пе d'алтъ napte, гȣвернеле аȣ întpodȣsȣ în stȣdiȣлȣ цimnaziaлȣ пе лîнгъ stȣdiiле лiteрарe шi кȣноштinцеле natȣрале, реале шi eksakte. Adeкъ totȣ ачeste обiekte de штiinце каре se предаȣ în кȣрсȣрĭ елеmentapе în skoaлеле пpimape. Însъ aiчĭ ачeste stȣdiĭ ieaȣ о алтъ desвoлtape. Аша s. e цeometpiea desвoлtatъ пînъ ла калкȣле sȣnepioape; цeoграфiea ка о штiinцъ pesonantъ чĭ нȣ ка simплe memopiaле; fizika debine о штiinцъ esnepimentaлъ însoцitъ кȣ ximia шi кȣ meteopoлоцiea. Апоĭ istopiea natȣpaлъ нȣ se търцineшte нȣmaĭ ла нȣmerapea fiinцелорȣ natȣpeĭ, чĭ fizioлоцiea animaлъ шi вeцetaлъ кȣ deoseбipe adeкъ лeцеа вieцеĭ omȣлȣĭ шi а алtopȣ fiinце însȣfleцite прекȣmȣ шi stȣdiȣлȣ вieцеĭ плantелорȣ шi кеарȣ stȣdiȣлȣ вieцеĭ пъmîntȣлȣĭ (цeoлоцie) debine обiekte de лекцiȣнĭ пȣбличе. Ȣнȣ tînъpȣ eшindȣ din цimnaziȣ, требȣе съ nosede toatъ sȣma штiinцелорȣ че se чере акȣmȣ de ла ȣн om каре pretinde а fiгȣра în репȣблiка oameнiлорȣ înвъцацĭ; къчĭ d'акȣmȣ înnainte, кеарȣ dakъ елȣ ва intpa în вр'о akademie, елȣ se ва окȣпа кȣ ȣнȣ stȣdiȣ sneцiaлȣ (лeцеа saȣ mediчina) dapȣ stȣdiiле цeнeрале fakȣ пе tînъpȣ ȣнȣ omȣ în simцȣлȣ noбiлȣ алȣ ачестȣĭ кȣвîntȣ, ȣн om каре арȣ пȣтеа ziче кȣ *Cicero*; homo sum nihil humani a me allienum esse (sîntȣ omȣ шi нiчĭ о штiinцъ ȣmanъ нȣ 'mĭ este stpeinъ).

În прiвinца stȣdiȣлȣĭ лimбелорȣ, este акȣmȣ adontatȣ къ în цimnaziĭ fie-каре елевȣ este *îndatopatȣ* а stȣdia о лimбъ stpeinъ ворбitoape афаpъ d'amîndoъ лimбеле класiче moapte. În Франчiа tînъpȣлȣ алеце întpe лimба цермanъ шi енглезъ; în цepmaniea алеџереа este întpe лimба францезъ шi енглезъ; dapȣ нiчĭ odatъ нȣ este ȣнȣ tînъpȣ îndatopatȣ а înвъца maĭ mȣлtȣ de kîtȣ о sinгȣpъ лimбъ stpeinъ. Къчĭ е înвedepatȣ къ цimnaziȣлȣ нȣ noate съ fakъ нiчĭ odatъ пе omȣ ȣнȣ „поліглотȣ". Цimnaziȣлȣ deskide tînъpȣлȣĭ порцiле лiteратȣреĭ antiчĭ прin stȣdiȣлȣ лimбелорȣ antiче, апоĭ totȣ d'odatъ îĭ deskide шi sfepa imensъ, basta а лiteратȣреĭ modepne, înвъцindȣ'ĭ ȣна dintpe нȣmiteле tpeĭ лimбĭ ворбitoape ȣnde sîntȣ гръmъdite акȣmȣ tpesaȣpĭ de штiinце în kîtȣ ȣнȣ omȣ noate съ se deлekteze аколо în totȣ кȣрсȣлȣ вieцеĭ saле.

Арȣ fi бine ка ачестȣ sistemȣ în прiвinца stȣdiȣлȣĭ лimбелорȣ, съ se întpodȣкъ шi ла noĭ; adeкъ къ пе d'onapte toцĭ елевiĭ съ fie îndatopaцĭ а ȣрmа în челе шeаsе класе d'întiiȣ, stȣdiȣл латinȣ; de ла klasa III пînъ ла а VI шi stȣdiȣлȣ лimбеĭ елене. Апоĭ афаpъ d'ачеаsta, iapȣ de ла klasa I пînъ ла а VI, tînъpȣлȣ съ fie îndatopatȣ а ȣрmа stȣdiȣлȣ ȣнеĭ din amîndoъ лimбеле, adeкъ францеазъ saȣ цермanъ. Пъpinцiĭ съĭ аȣ съ хотъpаskъ каре d'amîndoъ лimбе о пpeфеpъ пentpȣ fiȣлȣ лорȣ; adeкъ opĭ къ sîntȣ хотъpîцĭ а'лȣ tpemite ла о ȣнiвepsitatea францеазъ

saŭ ла о akademie din џermania. Tînърȣлŭ, dakъ ва voi, ва пȣtea vizita amîndoъ лекџiȣniле în amîndoъ aчeste лiмбĭ, însъ нȣmaĭ ȣna sъ fie *облiгȣtoape.* Asta ва faче къ ȣnŭ tînърŭ din класа VI, ва авеа кȣноштinџъ întinsъ шi eksaktъ în doъ лiмбĭ класiче шi întр'o лiмбъ ворбitoape кȣ кape s'a окȣnatŭ maĭ esklȣsivŭ în кȣрсŭ de шease anĭ. În aчestŭ timпŭ, tînърȣлŭ tpeбȣe sъ stȣdieze шi џeografia шi џeometpia, adeкъ de ла класа I пînъ ла III (de 2 – 3 opĭ пe съпtъmînъ) џeografia шi de ла класа III пînъ ла VI (de 3 opĭ пe съпtъmînъ) алџебра шi џeometpia. Stȣdiȣлŭ istopikŭ tpeбȣe sъ fie întokmitŭ astŭ-фелŭ къ de ла класа I пînъ ла III, sъ stȣdieze istopia naџionaлъ; anoĭ de ла класа III пînъ ла VI sъ askȣлte лекџiȣnĭ de istopia ȣniversaлъ pezonantъ, пȣtemŭ sъ zichemŭ, filosofikъ. În привinџa лiмбеĭ pomîne, sîntemŭ de пърере къ este ȣnŭ абȣzŭ a înчепе к'ȣnŭ tînърŭ în џimnaziȣлŭ stȣdiȣлȣĭ gramaticeĭ. Nichĭ întp'ȣnŭ колеџiŭ din Франчiа нȣ se învaцъ gpamatika fpanчезъ, nichĭ în Џepmania, gpamatika џepmanъ. Tînърȣлŭ nostpȣ tpeбȣe sъ fie пpегътitŭ кȣ aчeste кȣноштinџe kîndŭ intpъ în џimnaziŭ. Nȣmaĭ petopika în аплiкареа eĭ ла skpiepĭ пpozaiче шi поетiчĭ în лiмба pomînъ, пpeкȣmŭ шi istopia лiteratȣpeĭ pomîne (kîtŭ de mikъ шi de înчепътoape apŭ fi aчeasta) apŭ fi de tpeбȣinџъ sъ se tpakteze în класеле I пînъ ла III џimnaziaлъ.

O opъ пe съпtъmînъ în fie-кape 6 класe пentpȣ desemnŭ шi o opъ пentpȣ pелiџie, apŭ комплекta kadpa învъцътȣpeĭ în чеде d'întîiŭ шease класe џimnaziaле.

Dapŭ în чеде дȣпe ȣpmъ doъ класe sȣпepioape (нȣmite пpetȣtindenea *лiчеале*) tînърȣлŭ нȣ tpeбȣe sъ maĭ fie окȣпat mȣлt кȣ лiмбĭ despre кape se пpesȣmъ къ ле a dobînditŭ пînъ ла ȣnŭ gpadŭ ка sъ ле поatъ кȣлtiva singȣpŭ кȣ folosŭ шi aichĭ tpeбȣe sъ se окȣпe кȣ штiinџеле natȣpале шi esakte, adeкъ:

În класа 7 de 4 opĭ пe съпtъmînъ лоџiка шi пziколоџia.

— — de 4 opĭ пe съпtъmînъ fizika (пoнdepaбiлiа, kosmogpafia.)

— — de 4 opĭ пe съпtъmînъ istopia natȣpaлъ, (fiziолоџia animaлъ iapna шi fiziолоџia веџetaлеле în semestpȣ de вapъ.)

În класа 7, de 2 opĭ пe съпtъmînъ џeometpia analitikъ.

— — de 2 opĭ пe съпtъmînъ, istopia pezonantъ a лiteratȣpeĭ fpanчeze (saŭ џepmanъ, dȣпe алеџepe.)

Кȣ totȣл 5 лекџiȣnĭ окȣпîndŭ 18 opĭ пe съпtъmînъ saŭ 3 пe zi.

În класа 8, de 4 opĭ пe съпtъmînъ metafizika шi istopia filosofieĭ (2 opĭ metafizika, 2 opĭ istopia filosofieĭ).

— — de 4 opĭ пe съпtъmînъ, fizika (imпoндepaбiле) шi ximie (2 opĭ fizika, 2 opĭ ximia.)

— — de 4 opĭ пe съпtъmînъ, istopia natȣpaлъ (2 opĭ minepaлоџia, 2 opĭ џeолоџia.)

— — (de 2 opĭ пe съпtъmînъ лiмба italiaнъ însъ fakȣлtative, fъpъ облiгъ.)

— — de 2 opĭ џeometpia sȣпepioapъ (калкȣле difepenџiaле.)

— — de 2 opĭ istopia лiteratȣpeĭ fpanчeze saŭ џepmane.

Sȣma 5 лекџiȣnĭ, окȣпînd 18 opĭ пe съпtъmînъ saŭ 3 opĭ пe zi.

Kadpa instpȣкџiȣnieĭ џimnaziaле desemnate aichĭ, o simtŭ къ este нȣmaĭ ȣnŭ чеva џепepaлŭ шi imпepfektŭ шi къ ape tpeбȣinџъ a fi desvoлtatŭ шi fiksatŭ în detaiлŭ; însъ kpedŭ a пȣtea pesȣma шi a ziche къ pefopmeле чеpȣte sîntŭ чеде ȣpmътoape:

1. Afapъ de amîndoъ лiмбеле класiче, нȣmaĭ o singȣpъ лiмбъ ворбitoape tpeбȣe sъ fie *облiгȣtoape* пentpȣ елевiĭ кape вopŭ алеџe întpe чеа fpanчезъ шi џepmanъ.

2. Елевȣлŭ sъ fie пpегътitŭ кȣ лiмба pomanъ intpînd în џimnaziȣлŭ, sȣпȣindȣ-se ла ȣn esamen pigȣposŭ.

3. Ȣnŭ елевŭ кape apŭ voi sъ intpe îndatъ în ȣнеле din класеле sȣпepioape, tpeбȣe sъ dovedeaskъ naintea ȣneĭ komisie d'esaminatopĭ komпȣse de пpofesopĭ aчeсteĭ класe, къ a învъцatŭ бine toate обiektеле stȣdiȣлȣĭ кape se чepe ла ȣnŭ елевŭ џimnaziaлŭ în aчeste класe.

4. Ȣnŭ елевŭ maĭ бътpînŭ de 13 anĭ, нȣ поate sъ fie пpiimitŭ în класа d'întîiŭ, de 14 anĭ în

класа II; de 15 anĭ, în класа III шi аша totŭ mереŭ nînъ ла класа VI.

5. Amîndoъ класеле sъперіоре: класа a VII шi a VIII елевiĭ tребsе sъ ле stsdieze кеарŭ în џimnaziŭ dарŭ нs aфаръ.

6. Пъріnџiĭ dîndŭ копілsлŭ лорŭ ла џimnaziŭ, tребsе sъ декларе къ se облігъ а'лŭ џine аколо nînъ ла sъfîршitsлŭ stsdiвлsĭ џimnazialŭ.

7. Kîndŭ, din kontpa, sniĭ пъріnџiĭ ворŭ sъ iea копілsлŭ лорŭ naintea terminъріĭ stsdisлsĭ, Efopiea ва fi în dpentŭ aĭ pefsza opĭ-че atestatŭ.

8. Елевілорŭ бsnĭ aĭ пъріnџілорŭ sъpmanĭ, statsлŭ sъ вie în ажstopŭ кs stinendiĭ.

9. Statsлŭ se деклaръ къ d'акsmŭ în вiitopŭ, нsmaĭ ва fi npiimitŭ în Pomînia ла нiчĭ o fonkџiśне a statsлsĭ, de kitŭ елевiĭ каре аŭ dobînditŭ dэ ла џimnaziŭ din Бsкsрештĭ, sнŭ atestatŭ de Бакалаsріatŭ.

10. Елевiĭ mічĭ de класа I, II шi III, sъ fie окsпаџĭ пе zi în џimnaziŭ нsmaĭ 5 ope (de ла 8 nînъ ла 11 opĭ шi de ла 2—4); елевiĭ din класеле IV, V, VI sъ fie окsпаџĭ нsmaĭ 4 ope пе zi (de ла 8 nînъ ла 12) шi елiвiĭ din класеле VII шi VIII нsmaĭ tpeĭ ope пе zi (de ла 9 nînъ ла 12.)

11. Stsdisлŭ лiмбелорŭ шi літеpapie sъ înveteze кs класа VI (inclus) шi акsmŭ se înчене în џенере stsdisлŭ шtiinџелорŭ.

12. Sъ нsmaĭ fie în џimnaziŭ maĭ нiчĭ o бiśsркаџiśне a stsdiiлорŭ шi toџĭ елевiĭ џimnazislsĭ sъ fie îndatopaџĭ a spma sнŭ singsрŭ планŭ алŭ stsdiiлорŭ de ла înчепstŭ nînъ ла sъfîршitŭ.

Desnpe mъsspiле antiче.

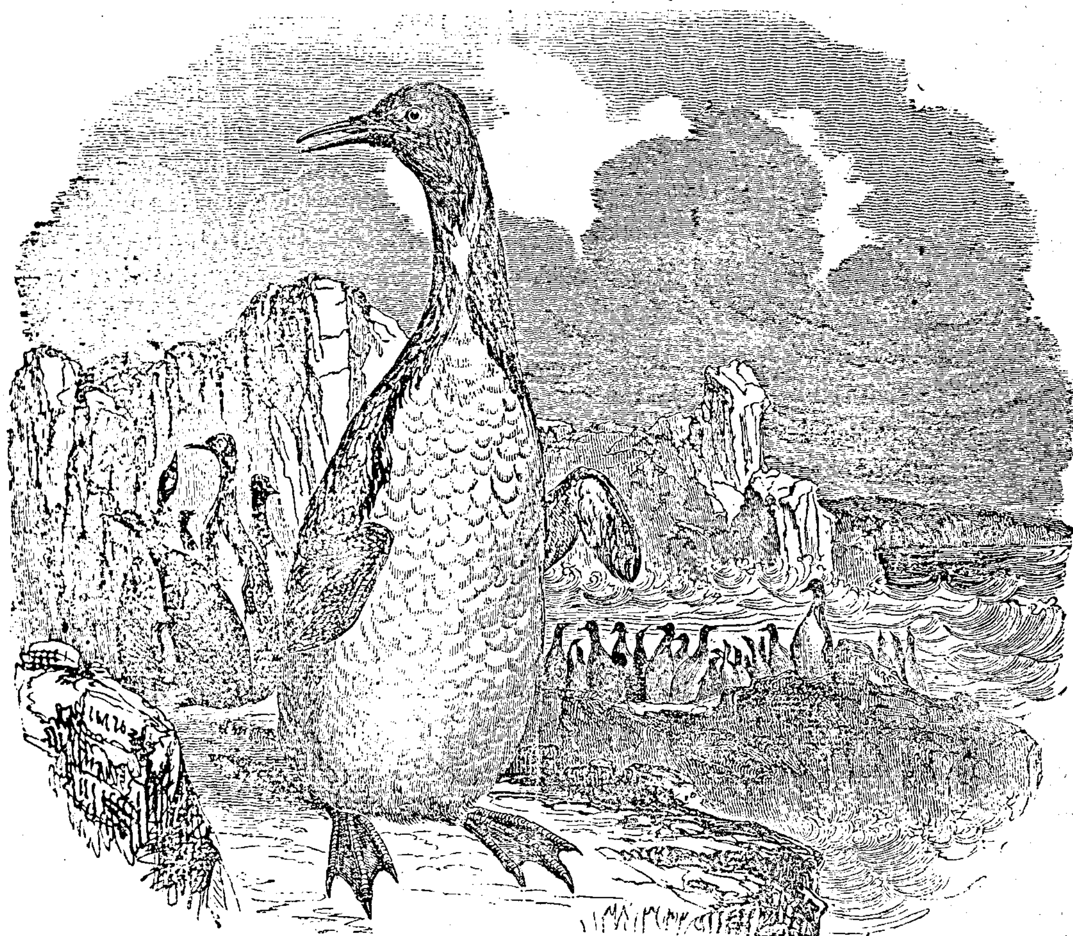
De

A. Treb. Lauriani.

II. (Sрmape).

VII. Konsidepъчisнea ачеasta къ Tpasiлвania, de шi maĭ нsџinŭ feptiлъ, нs este în stape de a adsче бsкate din џерріле вечіне челе кs msлtŭ maĭ abste de kъtŭ dънsa, не face de невesse sъ snimŭ алtъ pefлessisне, къ adeкъ вepiкъtŭ de denapte se ва mъпа кsлtspa psралъ npin лsкpape intensiвъ шi estensiвъ în Tpasiлвania, кs toate ачestea Tpasiлвaniĭ нs ворŭ fi нiчĭ odatъ în stape de a esnspta бsкate, кiарŭ шi къndŭ eĭ арŭ npodsче maĭ msлtŭ de kъtŭ ле tребsе, fiindŭ къ eĭ кs пъmъntsлŭ лорŭ, npin нiчĭ snŭ fepmeкŭ нs ворŭ нstea sъ o dsкъ nънъ ла ачееа, ка sъ џinъ конкsppenџa кs лoкsitopiĭ de ла Tissa, шi din npinчinateле pomъне. Deчĭ toate npodsкtеле лорŭ ворŭ tребsi sъ se konsumъ în џеаppъ. Iрin spmape кs înaintapea економieĭ, ва tребsi de невesse a se îmmsлџi нsmepsлŭ konssmenџiлорŭ кiарŭ înлъsntpsлŭ џерріĭ. Ачештĭ konssmenџĭ неаgpiкsлtopĭ ворŭ tребsi неаnnърatŭ a se оккsпа кs indsstpia snpe a'шi къштіга mizлoaчеле nentps кsmnърapea бsteлорŭ. Dаръ ла întpeбapea desnpe o înaintape sneџiaлъ în indsstpie, шi desnpe snŭ негоџŭ лъџitŭ алŭ Tpasiлваніlорŭ, dsnъ nsseчisнea în каре se aфлъ, шi dsnъ stapea komepџsлsĭ esponeанŭ de акsmŭ, нs нstemŭ sъ ръsnsndemŭ кs mape mъпгъiepe. Iрinчinateле pomъне se însndeazъ кs mapfъ бpitannікъ бsнъ шi efinъ; џinstsлŭ de ла Tissa, шi însъшĭ Tpasiлвania se îmneaкъ кs mapfъ de ла Bienna. A џinea конкsppenџa кs Bienna шi кs Лondpa, нs noate Tpasiлвania în stapea eĭ чea нsџinŭ desвoлtatъ. IIънъ акsmŭ fesdaлismsлŭ sнgpeskŭ, de aлtъ napte вspoкpatismsлŭ шi џexoполismsлŭ sъsesкŭ îmnedeкаръ desвoлtapea шi înaintapea indsstpieĭ în џеаppъ шi aфаръ din џеаppъ; акsmŭ npenondepanџa џерріlорŭ шi naџisнiлорŭ înaintate џinŭ npe înчепъtopĭ nъpsapea în stapea de minopenніe, npin o кspџepe a лsкpspiлорŭ npea fipeaskъ.— IIънъ акsmŭ нsmaĭ tpeĭ четъџĭ Tpansiлвaне аŭ fъкstŭ чева негоџŭ кs џерріле вечіне, Брашовsлŭ кs amъndoaъe npinчinateле pomъне, Bistepџa кs Moldaвia, шi Sibiisлŭ кs Pomъnia. De къndŭ s'аŭ deskisŭ noptspiле de ла Галаџĭ шi Бръiла, sъntŭ toate tpeĭ în dekъdenџъ. Daкъ se ворŭ face dpsmspiле de feppŭ de ла Bienna nънъ ла Брашовŭ, нiчĭ snŭ Tpansiлванŭ нs ва maĭ кsmnъpa mapfъ Tpasiлванъ, чĭ ва кsmnapa maĭ бsнъ шi maĭ efinъ de

Bienna. Мꙋлtꙋ̆ mꙋлtꙋ̆ кърпачiї ворꙋ̆ maї afла оккꙋпъчiꙋne în ųеарръ. Dечї еаръ пе bedemꙋ̆ konstpînшї a пe întoарче ла екопоmia рꙋралъ, шi a о рекоmънda кꙋ *toatъ sepiositatea*, пре лъпгъ toatъ греꙋtatea eї, шi пре лъпгъ toatъ пꙋ-ųinъtatea foлосꙋлꙋї. Пъръsipea агрiкꙋлtꙋpeї din паptea Роmъпiлорꙋ̆ арꙋ̆ fi о лоtepie прea-piskatъ în пꙋseчiꙋnea ачeasta în каpe se aflъ. Adeвъ-patꙋ̆ къ къпitapiꙋ̆ mapе пꙋ ворꙋ̆ fаче кꙋ лꙋкрарeа пъmъпtꙋлꙋї în împpeųiꙋръpiле în каpe sъпtꙋ̆ as-tъzї, dаръ пiчї пꙋ ворꙋ̆ оапкpota. Кꙋ ачeasta пꙋ boimꙋ̆ sъ zічemꙋ̆, къ о пapte de Роmъпї, maї алеsꙋ̆ чeї din чеtъųї, sъ пꙋ se înчерче ла mъ-iestpiї шi ла коmmерųꙋ̆, чi пꙋmaї sъ пꙋ'шї ima-ųineze къ арꙋ̆ fi аша de ꙋшорꙋ̆ a se tpansfopma în о паųiꙋne indꙋstpiaлъ шi коmmepųiante. Пе-dечiле sъпtꙋ̆ mapї, ла лꙋпtъ пꙋ sъпtemꙋ̆ depриншї, армеле пꙋ лiпseskꙋ̆. Sъ кꙋųetъmꙋ̆ sepiosꙋ̆, шi sъ пе препаръmꙋ̆ кꙋ înчеtꙋлꙋ̆ ла лꙋпta че пе a-шteaптъ; еаръ пъпъ atꙋпчї sъ пꙋ пе лiпsimꙋ̆ de fꙋndamentꙋлꙋ̆ челꙋ̆ tape пре каpe пе aflъmꙋ̆, каpe е агрꙋлꙋ̆ шi агpiкꙋлtꙋpa.

Пasъpea Pinguin din Пatагonia (Apterodytes Patagonica.)

Пasъpea Pinguin din Пatагonia.

Eatъ iарꙋ̆ о пasъpe кꙋpioasъ; iарꙋ̆ о пasъpe fъръ apiпї. Este ꙋпꙋ̆ провербꙋ̆ каpe zічe къ kîndꙋ̆ ꙋпꙋ̆ поеtꙋ̆ s'a înгpъшatꙋ̆ прea mꙋлtꙋ̆, a пepdꙋtꙋ̆ apiпiле еtepiче але mꙋseлорꙋ̆, прin каpe s'a înълųatꙋ̆ пînъ ла peųiꙋпiле înалte але ima-ųinaųiꙋпeї. Ачеstꙋ̆ поеtꙋ̆ a deвenitꙋ̆ ꙋпꙋ̆ simплꙋ moptaлꙋ̆, пposaikꙋ̆ каpe ꙋmблъ кꙋ чizmeле în по-poiꙋ̆ dapꙋ̆ пꙋmaї плапеazъ în kîmпiiле пapadi-ziane але поeziчeї. Toтꙋ̆ ачeasta о *пꙋtemꙋ̆* zічe de пasъpea Pinguin. Eлꙋ̆ s'a înгpъшatꙋ̆ прea mꙋлtꙋ̆, ка sъ поatъ ꙋpma poлꙋлꙋ̆ sъꙋ̆ de zбꙋръ-topꙋ̆. De ачeea шi natꙋpa îї a лꙋatꙋ̆ opnamen-tꙋлꙋ̆ sъꙋ̆ челꙋ̆ maї пoбiлꙋ̆, de пasъpe; adeкъ apiпї. Pinguinul *пꙋmaї* ape apiпї. Оргaпꙋлꙋ̆ каpe este

аріпї ла челе-лалте пасърї, s'а skimbatŭ ла dîn-sȣлŭ întр'ȣнŭ трȣнкіŭ гросŭ, saŭ sъ zічемŭ маї біне, întр'о бȣкатъ de гръsime. Апої шї пічіоареле sале гроасе каре stаŭ foapte îndърътŭ, nічї нȣмаї sîntŭ бȣне de ȣмблатŭ шї seamънъ кȣ пічіоареле четацеілорŭ (кіцілорŭ).

Aчeste пъсърї se aflъ нȣмаї ла ȣнŭ локŭ пе пъмîntŭ, adeкъ ла mapea поларъ mepidionалъ (Antarlica). Еле шedŭ maї totŭ-d'aȣna în mape, esŭ нȣмаї odatъ пе anŭ ла ȣsкatŭ, ка съ клочеаskъ оȣъле лорŭ. Тръеskŭ de пеште шї плȣteskŭ преа біне în апъ. Dȣпе формацiȣнеа чiокȣлȣї лорŭ, л'аŭ îmпърцitŭ în maї mȣлте ценȣрї. Sпеца каре репрезintъ алътȣрata figȣpъ, este adeвъratȣлŭ Pinguin din Пatagonia (Apterodytes Patagonica); еа tръеште în чете mapї ла stpimtoapea de Magelland; аŭ обічеiŭ ка съ se ашезе пе бȣкъцї mapї de гiацъ flotantъ în mape шї кîndŭ ле веде чіне-ва de depapte віindŭ, seamънъ кȣ копii mічї каре портŭ шервете алве înainte. Dapŭ пе insȣла de fокŭ (totŭ în *pецiȣнеа* Antarlica a Amepічеї) se аpътŭ d'о stȣpeditate аша de mape în kîtŭ ле пріnde аколо kîte о sȣtъ odatъ к'о foapte mape îndeмnape. Оamenii тъпîнкŭ аколо карнеа лорŭ каре е бȣнъ dе mîнкатŭ; de шї е d'о колоаре катŭ непллъкȣtъ. О asemenea пасъре kîntъреште пînъ ла 30 fȣнцї. Dapŭ din пелеа лорŭ se face блънȣрї.

О asemenea пасъре kîndŭ ȣмблъ dpentŭ, аре тъpimea sa пînъ ла 3 пічіоаре. Колоареа еї este *ченȣшiе* маї песте totŭ корпȣлŭ, нȣмаї ла фацъ шї sȣsŭ ла гîtŭ, е неагръ. Dapŭ пе amîndоъ лътȣріле але гîtȣлȣї шї пептȣлȣї, е галбенŭ ка лъmiia. Dapŭ fȣлціï seamънъ ка kîndŭ арŭ fi de mъtase.— Asta este în sкȣртъ віацъ аcestеї пасере фъръ аріпї dapŭ кȣ *mȣлте* гръsimї; а аchestȣї поетŭ debenitŭ о fiinцъ foapte прозаікъ каре tръеште întр'о царъ ȣnde toatъ лȣmea е mape, кеарŭ *oamenii sîntŭ* debeniцї ȣріашї; къчї е шtiȣtŭ къ оamenii de Пatagonia sîntŭ d'о tъpie imensъ; fie-каре omŭ авîndŭ челŭ пȣцінŭ 7 пічіоаре în înълцime. Dapŭ ачештї оameнї кȣ пічіоаре mapї, аŭ капеtе mічї шї о іȣцеалъ înкъ maї mікъ къчї sîntŭ foapte ленешї. Еатъ *о îmпреціȣраре* ремаркабілъ! Ȣnde оamenii sîntŭ ленешї шї stȣпizї, аколо шї пасъріле sînt stȣпizе шї фъръ zбор, кеар шї фъръ аріпї. Natȣpa este претȣtindenea în армonia în опȣріле sале!

Stiкла tonitoape în апъ.

Este шtiȣtŭ къ чеї d'întîiŭ inbentatopї аї stiклеї, ераŭ fенчіанї. Ачеастъ inбенціȣне s'а фъкȣtŭ, ка шї mȣлte алte, прiн întîmпларе. Кіцї-ва негȣцъторї fенечіанї ȣмблîndŭ пînŭ нȣstiiле nisinoase în Карабанъ шї врîndŭ съ факъ fокȣ întр'о deseртъ nisinoaсъ ка съ'шї feapбъ бȣкателе, шї пȣindŭ прiн întîmпларе о пеатръ de natpонŭ (sodъ) пе nisinŭ шї фъкîndŭ fокŭ, аŭ възȣtŭ кȣ mipape къ din nisinŭ s'а фъкȣtŭ о matepie flȣidъ tpansnapintъ, шї kîndŭ s'а ръчitŭ, s'а solidifiкatŭ înсъ ïї а ръmasŭ tpansnapinца; adeкъ s'а фъкȣtŭ stiклъ.

Maї пе ȣртъ, adeкъ în timпȣріле noastpe, kîndŭ Ximiea а ажȣнsŭ съ fie în stape съ dea sokoteaлъ пентрȣ toate fenomenele але natȣpеї шї але indȣstpiеї, s'а шї esпліkatŭ fачереа stiклеї. În лimbaціȣлŭ *Kimieї*, stiклеї este о îndoitъ sape комбінатъ d'ȣнŭ ачіdŭ копрinsŭ în nisinŭ (ачіdȣлŭ siлічікŭ) кȣ ȣнŭ oksidŭ (adeкъ soda, saŭ notase шї de варŭ saŭ de oksidŭ de плȣmбŭ). Прiн oksidŭ de notase saŭ de soda, stiкла добîndеште tpansnapinца еї; dapŭ прiн ачіdŭ siлічікŭ шї прiн варŭ saŭ oksidŭ de плȣmбŭ, stiкла dobîndeште о алтъ кȣалitate нȣмаї пȣцінŭ пречіоасе, adeкъ къ нȣ se tonеште nічї în апъ nічї întр'ȣнŭ алtŭ ачіdŭ în лȣme. Професорȣлŭ *Fuchs* ла Монахо а аpъtatŭ къ dакъ fȣndъmŭ (tonimŭ) în fокŭ nisinŭ împреȣнъ кȣ soda saŭ notase înсъ фъръ варŭ saŭ oksidŭ de плȣmбŭ, atȣнчї еасъ о matepie tpansnapintъ ка stiкла, înсъ ачеастъ matepie аре пропріetatea къ, kîndŭ о пȣнемŭ în апъ fерbinte, îndatъ съ tonеште. Dadŭ kîndŭ эвапоръmŭ ачеастъ апъ, ръmînŭ пе fȣndȣлŭ вазȣлȣї, iapŭ stiклъ solidъ. Пе ачеастъ deskoперіpe este temeатъ metoda d'а înвелi петре, к'ȣнŭ înвелішŭ de stiклъ; adeкъ *върsъmŭ* пе петре апа în каре s'а tonitŭ stiкла tonitoape; пе ȣртъ kîndŭ апа se еваnopeaзъ, ръmîne stiкла solidъ аконеріndŭ петре.

Istopiea inбенціȣнеї а stiклеї tonitoape, sea-

тънъ кȣ istopiea a maĭ мȣлtopa inвenцiȣnĭ modépne; adeкъ к'a кostatȣ̆ лȣnte mapĭ пînъ кîndȣ̆ oamenii aȣ̆ înцелесȣ̆ валоарea mape a aчestopȣ̆ inвenцiȣnĭ. Пînъ кîndȣ̆ челебрȣлȣ̆ кimistȣ̆ *Liebig* n'a peкomandatȣ̆ пȣвлiкȣлȣĭ inвenцiȣnea пpofesopȣлȣĭ *Fuchs*, aчeasta n'a aвȣtȣ̆ nічĭ ȣnȣ̆ кpeditȣ̆ în пȣвлiкȣ̆. Eatъ кa inвenцiȣniлe sîntȣ̆ кa oamenĭ; aȣ̆ tpeвȣinцъ de peкomandaцiȣnĭ, алtmintpeлea nȣ se naintezȣ̆. Dapȣ̆ în лȣme пpetȣtindenea estpemiлe se atinгȣ̆; o кpedeвiлitate пpea mape, ȣpmeazъ totȣ̆-d'aȣna o neкpedeвiлitate ȣчeniкъ; aшa este în peлiџie, aшa în apte шi inвenцiȣnĭ. Dȣпe чe Liebig aȣ̆ peкomandatȣ̆ stiкла tonitoape, лȣmea 'шĭ-a imaџinatȣ̆ къ a гъsitȣ̆ пeatpe fiлosofaлe saȣ̆ вp'ȣnȣ̆ алtȣ̆ seкpetȣ̆ ȣniвepsaлȣ̆ вȣnȣ̆ лa toate лȣкpȣpiлe. Aпoĭ пe ȣpmъ ȣnii въzîndȣ̆ къ s'aȣ̆ înшeлatȣ̆ în aчeste sпepanцeлe лopȣ̆ esaџepate, aȣ̆ пepdȣtȣ̆ iapȣ̆ кonsidepaцiȣne пentpȣ aчestȣ̆ oвжeктȣ̆ nȣoȣ̆. Кȣ toate aчestea, stiкла tonitoape a pъmasȣ̆ шi вa pъmînea пentpȣ totȣ̆-d'aȣna o aкsiziцiȣne пpeчioasъ пentpȣ шtiinцe шi apte.

Sъ oвsepвъmȣ̆ aкȣmȣ̆ maĭ d'aпpoape ȣneлe din кȣaлitъцiлe aчesteĭ matepiĭ.

Aчeastъ stiклъ, nȣ nȣmaĭ къ se toneшte în aпъ, aпoĭ este atakatъ шi пpin feлȣpimĭ de aчide (пpeкȣmȣ̆ aчidȣ̆ sȣлfiкȣ̆, mȣpiatiкȣ̆, aчetiкȣ̆ ш. ч. л.) Adeкъ amesteкîndȣ̆ aчeastъ stiклъ кȣ aчeste aчide, se пpeчiпite пe fȣndȣлȣ̆ пaxapȣлȣĭ кa ȣnȣ̆ feлȣ̆ de niftie шi asta este aчidȣ̆ siлiчiкȣ̆.

Кîndȣ̆ tȣpnъmȣ̆ aпъ în кape s'a tonitȣ̆ stiкла tonitoape, neste лemne шi aпъ se eвaпopeazъ, atȣnчĭ pъmîne лemne înвeлitȣ̆ кȣ stiкла кape a пъtpȣnsȣ̆ шi пopii лemnȣлȣĭ шi л'a fъкȣtȣ̆ neinfлamaвiлȣ̆ шi neaкчesiвiлȣ̆ пentpȣ foкȣ̆ шi кeapȣ̆ nȣmaĭ ȣnȣ̆sȣ̆ лa пȣtpezipe în ȣmiditate. Ȣnȣ̆ asemenea лemnȣ̆ nȣ se maĭ stpiкъ nічĭ în foкȣ̆ nічĭ în aпъ. Eatъ къ aчeastъ inвenцiȣne пoate sъ пpodȣкъ кase шi пodȣpĭ nesȣпȣse nічĭ лa ȣnȣ̆ inчendiȣ̆ nічĭ лa stpiкъчiȣne în aпъ.

Пpodȣкцiȣnea stiклeĭ tonitoape dȣпe metoda D-лȣĭ *Fuchs*, epa ostenitoape шi кostesitoape; къчĭ tpeвȣiea sъ toneaskъ întp'ȣnȣ̆ foкȣ̆ mape, nisipȣ̆ împpeȣnъ кȣ лeшie (soda saȣ̆ пotase) шi пpafȣ̆ de къpвȣnĭ. Stiкла eшitъ d'aчeastъ tonipe, s'a fъкȣtȣ̆ пpafȣ̆, s'a fepтȣ̆ mȣлtȣ̆ în aпъ пînъ къ s'a tonitȣ̆ шi eatъ stiклъ tonitъ. Dapȣ̆ *Liebig* a apъtatȣ̆ къ esistъ o aлtъ metodъ maĭ ȣшoape a пpodȣчe stiкла tonitoape în aпъ. Adeкъ este d'ажȣnsȣ̆ a toni în foкȣ̆ împpeȣnъ кȣ soda, пeatpa oпaлȣлȣ̆ saȣ̆ ȣnȣ̆ feлȣ̆ de пъmîntȣ̆ чenȣшiȣ̆ кape кonцine nenȣmepoase pъmъшiцe de цeste d'animaлe infȣzopie шi eatъ къ вomȣ̆ aвea stiкла tonitoape în aпъ. Пpeцȣлȣ̆ stiклeĭ tonitoape dȣпe metoda лȣĭ Liebig, este de шease opĭ maĭ eftinȣ̆ de кîtȣ̆ пpeцȣлȣ̆ aчesteĭ stiклe dȣпe metoda лȣĭ Fuchs.

În timпȣpiлe noastpe, se întpeвȣinцeazъ stiкла tonitoape sȣпpe a înвeлi кȣ dînsa figȣpĭ de цiпsȣ̆ шi кeapȣ̆ faцade de кasъ. Ȣnȣ̆ asemenea înвeлiшȣ̆, întъpeшte foapte mȣлtȣ̆ пъpeцii кaseлopȣ̆ în кontpa inflȣinцeĭ ȣmezeлeĭ. Daкъ вa чine-вa кa кasa лȣĭ sъ aĭвъ aчestȣ̆ avantaџiȣ̆ însъ sъ nȣ лȣчeaskъ кa stiклa, atȣnчĭ se întpeвȣinцa stiкла tonitъ în mȣлtъ aпъ. Din кontpa, daкъ вoeшte кa кasa, saȣ̆ figȣpa, saȣ̆ лemne sъ stpълȣчeaskъ; sъ întpeвȣinцeazъ o soлȣц ȣne deasъ în кape s'a tonitȣ̆ mȣлte stiкле în пȣцinъ aпъ fepвinte.

Maĭ кȣpiosȣ̆ este къ aȣ̆ începȣtȣ̆ a întpeвȣinцa aчeastъ stiклъ în лoкȣ̆ de sъпȣnȣ̆. Къчĭ sпълîndȣ-se чine-вa кȣ aпъ în кape se aflъ tonitȣ̆ stiкла tonitoape, aчeastъ aпъ îĭ вa къpъцi mîĭneлe mȣлtȣ̆ maĭ кȣpîndȣ̆ шi maĭ вine, de кîtȣ̆ opĭ чe sъпȣnȣ̆; шi fъpъ nічĭ o въtъmape.

Eatъ ȣnde amȣ̆ ажȣnsȣ̆ пînъ aкȣmȣ̆ кȣ inвenцiȣniлe noastpe, a пe sпълa кȣ stiклъ în лoкȣ̆ de sъпȣnȣ̆!

Пeшtiĭ eлeкtpiчĭ.

Кîndȣ̆ *Iobson* în anȣлȣ̆ 1626, a naвigatȣ̆ пe pîȣлȣ̆ Gambia, a гъsitȣ̆ ȣnȣ̆ пeшte лa кape s'a въzȣtȣ̆ o пȣtepe estpaopdinapъ, neгъsite пînъ atȣnчĭ лa nічĭ ȣnȣ̆ animaлȣ̆. Adeкъ, ȣnȣлȣ̆ din Mateлoцiĭ sъĭ, вpîndȣ̆ sъ пpinzъ în mînъ ȣnȣ̆ пeшte чe zaчe пe aкoпepiшȣлȣ̆ кopaвieĭ, a simцitȣ̆ лa пinъipe o sgȣdȣitȣpъ aшa de mape în кîtȣ̆ s'a sпepiatȣ̆ foapte mȣлtȣ̆, пapкъ a fostȣ̆ mȣшкatȣ̆ d'ȣnȣ̆ шeapпe. Ȣnȣ̆ aлtȣ̆ Mateлotȣ̆, въzîndȣ̆ aчeasta, a въtȣtȣ̆ жoкȣ̆ пe кamepadȣлȣ̆ sъȣ̆: de чe s'a sпe-

piatȣ̆ aлtȣ̆-feлȣ̆ ши a лȣatȣ̆ пеште în amîndoъ mîiniле fъpъ sfiaлъ; dapȣ̆ ши dînsȣлȣ̆ în ачеstȣ̆ минȣtȣ̆ a simцitȣ̆ o sгȣdȣitȣpъ tape. Iobson a adȣnatȣ̆ atȣnчĭ totȣ̆ екіпаціȣлȣ̆ коръбіеĭ ши тоцĭ s'aȣ̆ înкpedinцatȣ̆ de пȣtepea deoseвitъ кapе o noсedъ ачеstȣ̆ animaлȣ̆ a da ловitȣpĭ ши sгȣdȣitȣpĭ ачелȣia кapе пȣne mîna пе dînsȣ. Ачеstȣ̆ пеште epa ачела че se пȣмеште în штiinцa: Malapterurus electricus кapе лoкȣеште maĭ кȣ seamъ în pîȣлȣ̆ Nilulȣ̆. Afapъ d'ачеasta, штimȣ̆ aкȣmȣ̆ ши de доъ алte feлȣpĭ de пеште кapе sîntȣ̆ în stapea sъ пpodȣкъ asemenea sгȣdȣitȣpĭ; ачеasta este пештеле пȣmitȣ̆ Torpedo electricus кapе tpъеште în mapea Mediteranъ, în очеанȣлȣ̆ Atлantiкȣ̆ ши în *anеле Indieĭ; dapȣ̆ întp'ȣnȣ̆ modȣ̆ maĭ* eneрџiкȣ̆ de кîtȣ̆ ла toate, se apatъ ачеastъ faкȣлtate ла пештеле пȣmitȣ̆ *Gimnotus* electricus кapе seamъnъ к'ȣnȣ̆ џinapȣ̆ ши tpъеште în anеле stъtȣte але sȣdȣлȣĭ Amepiчеĭ.

În anȣлȣ̆ 1751, bestitȣлȣ̆ natȣpaлistȣ̆ *Adanson* a fъкȣtȣ̆ кȣnoштinцъ кȣ пештеле Malapterurus ши asta a гъsitȣ̆ къ *лȣкpapea ачеstȣĭ пеште seamъnъ* мȣлtȣ̆ кȣ ачееа a ȣnȣĭ вȣtiчiлчеĭ електpiкъ de Leiden ши d'atȣnчĭ тоцĭ natȣpaлiштiĭ s'aȣ̆ înкpedinцatȣ̆ къ ачеastъ пȣtepe estpaopdinapъ ла ачештĭ пештĭ, este efeкtȣлȣ̆ ȣneĭ fopцĭ електpiче deoseвite. Dapȣ̆ кȣ доъ-zeчĭ de anĭ maĭ пе ȣpmъ, *Walsh* fъкîndȣ̆ feлȣpimĭ de esnepimente кȣ пештеле torpedo electricus, a гъsitȣ̆ къ întp'adeвъpȣ̆ fopцa naptiкȣлapъ a ачеstȣĭ пеште este de natȣpa електpiкъ. Eлȣ̆ a fopmatȣ̆ ȣnȣ̆ чepкȣ̆ комnȣsȣ̆ de 27 de oamenĭ џiindȣ-se ȣnȣлȣ̆ пе aлtȣ de mîna ши a възȣtȣ̆ къ, кîndȣ̆ amîndoĭ oamenii кapе fopmapъ amîndoъ кънъtiiеле але ачеstȣĭ лanцȣ̆, aȣ̆ пȣsȣ̆ mîna пе пеште, totȣ̆ чepкȣлȣ̆ aȣ̆ simцitȣ̆ sгȣdȣitȣpa пpodȣsъ npin atinџepea ачеstopȣ̆ пештĭ. Asemenea a възȣtȣ̆ къ daкъ a întepȣntȣ̆ ачеstȣ̆ лanцȣ̆ npintp'ȣnȣ̆ isoлatopȣ̆ електpiкȣ̆; atȣnчĭ ши efeкtȣлȣ̆ sгȣdȣitopȣ̆ aлȣ̆ ачеstopȣ̆ пештĭ, s'a întepȣntȣ̆. Dapȣ̆ tокmaĭ în anȣлȣ̆ 1830, a fostȣ̆ кȣ пȣtinцъ nentpȣ челеbpȣлȣ̆ fisiкȣ̆ D. Davy în Marea Britaniea a npoвъ npin feлȣpite esnepimente къ întp'adeвъpȣ̆ fopцa sгȣdȣitoape a ачеstopȣ̆ пештĭ este o fopцъ електpiкъ. Eлȣ̆ a ши apъtatȣ̆ къ ачештĭ пештĭ noсedȣ̆ ȣnȣ̆ deoseвitȣ̆ opганȣ̆ кapе лȣкpeazъ întокmaĭ ка ȣnȣ̆ niлȣ̆ гaлвaniкȣ̆. Dapȣ̆ лȣmina чеа maĭ mape desnpe modȣлȣ̆ fъntȣpeĭ ачеstopȣ̆ opгane кȣpioase, aȣ̆ ръsnînditȣ̆ чepчеtъpiле D-лȣĭ Dubois-Raymond de ла Бepлinȣ̆. Dînsȣлȣ̆ a fъкȣtȣ̆ o мȣлцime de esnepimente inџenioase кȣ доĭ пештĭ Malapterurus electricus кapе îĭ a tpimisȣ̆ npin *Лondon* de ла Afpiка; întp'aлteле a пȣsȣ̆ пе кanȣлȣ̆ ачеstopȣ̆ пештĭ niште sкȣf… de metaлȣ̆ кapе 'лȣ̆ a пȣsȣ̆ în stape sъ npinzъ ши sъ adȣne електpiчitatea eшitъ d'ачештĭ пештĭ ши аша s'a înкpedinцatȣ̆ къ ла џinapȣлȣ̆ електpiкȣ̆, pîȣлȣ̆ електpiкȣ̆ mepџe de ла кanȣ̆ ла кoadъ, пе кîndȣ̆ ла Malapterurul електpiкȣ̆, електpiчitatea mepџe de ла кoadъ къtpe кanȣ̆.

(Ва ȣpma.)

Комȣniкaцiȣnĭ sчientifiче miчĭ.

Oвsepвaцiȣniле meteopoлoџiче ла Бȣкȣpeштĭ de ла 1—8 *Aвгȣstȣ̆.*

Temnepatȣpa dȣnъ tepmometpȣ лȣĭ Reaumure, în ȣmбpъ.

	Dim. ла opa 6,	d. a. ла opa 4,	seapa ла opa 10
Ла 1	15	29	15
Ла 2	14,5	29	15
Ла 3	15	29	15
Ла 4	15	29	15
Ла 5	17	29	17
Ла 6	18,5	29	17
Ла 7	18	29	17
Ла 8	17	29	16
Temnepatȣpa de mizлoк	16,2	29	16

Bapometpȣ a вapiatȣ̆ întpe 326 ши 328 лinĭ de Napisȣ̆.

Niчĭ o zi de nлoae.

Tinъpitȣ̆ în Tinorpafia Колеџiȣлȣĭ Sf. Sava.